

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

**СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗРОБКИ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ
РЕСУРСООЩАДНИХ, ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ
ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР**

ІХ МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**19–20 листопада 2025 р.
м. Дніпро**

м. Дніпро – 2025

УДК 338.43

ББК 65.9 (4 Укр) 321–49

С – 76

Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Стан і перспективи розробки та впровадження ресурсощадних, енергозберігаючих технологій вирощування сільськогосподарських культур» (м. Дніпро, 19–20 листопада 2025 р.). – Дніпро: ДДАЕУ, 2025. – 165 с.

Посвідчення УкрІНТЕІ № 614 від 7.11.2024 р.

Збірник містить матеріали учасників ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Стан і перспективи розробки та впровадження ресурсощадних, енергозберігаючих технологій вирощування сільськогосподарських культур» за науковими напрямками: інноваційні розробки в технологіях вирощування сільськогосподарських культур; сучасні досягнення в селекції і насінництві сільськогосподарських рослин; енергозберігаючі технології у землеробстві; новітні технології у захисті рослин; перспективи розвитку природного агровиробництва.

© Колектив авторів, 2025

© Дніпровський державний

аграрно-економічний університет, 2025

ЗМІСТ

О. АВРАМЕНКО, Є. БУТЕНКО РЕАКЦІЯ ГОРОХУ ПОСІВНОГО (PISUM SATIVUM L.) НА КОМБІНОВАНЕ ЗАСТОСУВАННЯ БІОПРЕПАРАТІВ ТА ФІЗІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ РЕЧОВИН	10
Д. БУГЕРА, Т. МАРЧЕНКО НАКОПИЧЕННЯ БІОМАСИ ГІБРИДАМИ КУКУРУДЗИ РІЗНИХ ГРУП ФАО В УМОВАХ КРАПЛИННОГО ЗРОШЕННЯ	12
О. ГУДЗЕНКО, О. ІЖБОЛДІН ОЦІНКА БІОЕНЕРГЕТИЧНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОЩУВАННЯ ГОРОХУ ЗА РІЗНИХ ПОПЕРЕДНИКІВ І ТЕХНОЛОГІЧНИХ СХЕМ ПЕРЕДПОСІВНОЇ ОБРОБКИ НАСІННЯ	15
А. ДРОЗДЕНКО, А. ХРИСТЕНКО, Є. БУТЕНКО ОГЛЯД СТІЙКОСТІ ДО ФІТОПАТОГЕНІВ ГЕНОТИПІВ КАРТОПЛІ	16
В. ГЛЕВАСЬКИЙ, Р. ШАПОВАЛЕНКО ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ УРОЖАЮ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ НА ФОНІ РІЗНИХ ДОЗ МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРІВ	18
Д. ЖИГАЙЛО, Т. МАРЧЕНКО ВПЛИВ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ СОРТІВ РИСУ (ORYZA SATIVA L.)	19
В. КНИШ, Н. КОСЕЙКО, В. КОКОЙКО, О. ШАБЛЯ АДАПТИВНА ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОЩУВАННЯ ДИНИ В УМОВАХ ПРИРОДНОГО ЗВОЛОЖЕННЯ ПІВДНЯ УКРАЇНИ	22
Л. КОЗАК, М. ГРАБОВСЬКИЙ ЗАБУР'ЯНЕНІСТЬ ПОСІВІВ ГОРОХУ ЗАЛЕЖНО ВІД НОРМ ВИСІВУ ТА СТРОКІВ СКОШУВАННЯ	24
С. ЛЕВЧУН, Т. МАРЧЕНКО ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЮ НАСІННЯ НУТУ ЗАЛЕЖНО ВІД ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ	25
К. МАКЛЯК, Н. ЛЕОНОВА, О. СЕРДИТИЙ ВПЛИВ ГУСТОТИ СТОЯННЯ РОСЛИН НА ВРОЖАЙНІСТЬ НАСІННЯ ГІБРИДІВ КОНДИТЕРСЬКОГО СОНЯШНИКУ	27
В. МАТЮХА, О. ЦИЛЮРИК, С. СЕМЕНОВ ВПЛИВ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ НА РОЗВИТОК СЕПТОРІОЗУ В УМОВАХ ПІВНІЧНОГО СТЕПУ УКРАЇНИ	29

рентабельність виробництва 135% при собівартості плодів 3833 грн/т, тоді як за базовою технологією, відповідно, 42112 грн/га, 103% та 4423 грн/т. Відмічено підвищення коефіцієнта біоенергетичної ефективності вирощуванні дині за адаптивною технологією до 1,22, тоді як за базовою технологією він становив 1,06.

ЗАБУР'ЯНЕНІСТЬ ПОСІВІВ ГОРОХУ ЗАЛЕЖНО ВІД НОРМ ВИСІВУ ТА СТРОКІВ СКОШУВАННЯ

Л. КОЗАК, кандидат сільськогосподарських наук, доцент
М. ГРАБОВСЬКИЙ, доктор сільськогосподарських наук, професор
Білоцерківський національний аграрний університет, Україна
E-mail: kla59@ukr.net

Горох (*Pisum sativum* L.) є однією з провідних зернобобових культур, яка відіграє важливу роль у підвищенні родючості ґрунту та забезпеченні агроєкосистем азотом завдяки симбіотичній фіксації. Проте його врожайність значною мірою залежить від умов вирощування та рівня забур'яненості посівів. Бур'яни є потужним конкурентом у боротьбі за вологу, поживні речовини й світло, тому контроль їх розвитку є ключовим чинником стабільного виробництва зерна гороху.

Важливим регулятором фітоценозу є норма висіву. Встановлено що підвищення густоти стояння рослин гороху сприяє формуванню щільнішого пологу, що знижує освітленість ґрунтової поверхні й, відповідно, інтенсивність проростання бур'янів. Проте надмірно загущені посіви можуть призводити до взаємного затінення рослин і зниження урожайності, тому оптимальний рівень норми висіву має визначатися з урахуванням сортових особливостей і вологості ґрунту.

Не менш важливим фактором є строки скошування. Своєчасне скошування гороху запобігає досягнанню і повторному осипанню насіння бур'янів, зменшуючи їх насіннєвий запас у ґрунті. Запізнення зі збиранням, навпаки, створює сприятливі умови для розвитку пізніх бур'янів, особливо щириці, лободи білої та мишію.

Таким чином, аналіз літературних джерел свідчить, що забур'яненість посівів гороху є результатом комплексної дії післядії добрив, норми висіву та строків скошування. Рациональне поєднання цих чинників дозволяє не лише підвищити конкурентоздатність культури, а й зменшити залежність технології вирощування від гербіцидів, що відповідає принципам екологічно сталого землеробства.

Вплив добрив та норм висіву гороху вивчали у 2024–2025 роках на дослідному полі Навчально-виробничого центру Білоцерківського національного аграрного університету в типовій зерновій сівоzmіні шляхом

постановки польового досліду. Повторність досліду чотириразова. Площа облікової ділянки 20 м². У досліді використовували сорт Альфа. Схема досліду. Норми висіву, млн шт на 1 га: 1,3; 1,5; 1,8.

Встановлено, що збільшення норм висіву гороху з 1,3 до 1,8 млн штук на 1 га приводило до зменшення забур'яненості посівів гороху на 8,7 %. Ця залежність встановлена не лише для однорічних бур'янів (лобода біла гірчак берізкоподібний, мишії сизий та зелений, грицики звичайні, квасениця прямостояча, плоскуха звичайна та інші) але і на розвиток багаторічних бур'янів (берізка польова, осот жовтий польовий, хвощ польовий та ін.).

У кінці вегетації гороху чисельність та маса бур'янів різко збільшувалась. Помічено збільшення кількості таких бур'янів як підмареник чіпкий, гірчак березкоподібний, що в свою чергу приводило до уповільнення темпів збору урожаю зерна та погіршення якості скошування гороху. Як правило, значне зростання кількості та маси бур'янів відмічалось при запізненні зі скошуванням гороху на 10 днів (2024 р.) та коли фаза скошування збігається з періодом випадання опадів (2025 р.). Тому початок скошування гороху повинен збігатися з дозріванням 60–80% бобів при потвердінні насіння нижнього та середнього ярусів. У дощові роки, коли можливе випадання опадів в період збору врожаю, починати скошування доцільно при пожовтінні половини бобів. Оптимальною нормою висіву гороху є 1,3 млн шт/га.

ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЮ НАСІННЯ НУТУ ЗАЛЕЖНО ВІД ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ

С. ЛЕВЧУН, *аспірант*

Т. МАРЧЕНКО, *доктор сільськогосподарських наук, професор*

Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства НААН, Україна

E-mail: tmarchenko74@ukr.net

Нут, як зернобобова культура, ще недостатньо вивчена в плані технологічних прийомів вирощування, особливо за умов нестійкої вологозабезпеченості та підвищення температурного режиму, які спостерігаються за останні десятиріччя. Для отримання сталих врожаїв зернобобових культур, в тому числі і нуту, особливо за високих цін на енергоносії та мінеральні добрива, а також відсутності спеціалізованих сівозмін, виникає необхідність щодо ретельного добору сортів та окремих елементів технології вирощування нуту з ціллю підвищення насінневої продуктивності та якісних показників культури. Ці питання є актуальними та потребують наукового обґрунтування, що стало предметом та об'єктом наших досліджень в умовах півдня України.

Наукове видання

Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗРОБКИ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ РЕСУРСООЩАДНИХ, ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР

м. Дніпро, 19–20 листопада 2025 р.

Редактори випуску

М.М. Назаренко – завідувач кафедри селекції і насінництва ДДАЕУ

І.В. Лядська – доцентка кафедри селекції і насінництва ДДАЕУ

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

49600, м. Дніпро, вул. Сергія Єфремова, 25

E-mail: info@dsau.dp.ua

Web: www.dsau.dp.ua

Підписано до друку 24.11.2025. Формат 60x84 1/16

Обл.-вид. арк. 12,14. Умовно-друк. арк. 11,1